

דף כ.

עין משפט א

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א הכ"א

הָאוֹמֵר עֶרְכֵי עָלִי • וּמֵת קָדָם שֶׁיַּעֲמִד בְּדִין אֵין הַיּוֹרְשִׁין חִיבִין לְתַן. שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז-ח) וְהָעֵמִידוֹ לְפָנַי הִכְהֵן וְהָעֶרֶיף אֹתוֹ הִכְהֵן. עָמַד בְּדִין וּמֵת יִתְּנוּ הַיּוֹרְשִׁין:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א הכ"ב

אָבֵל הָאוֹמֵר דָּמִי עָלִי אֶף עַל פִּי שֶׁעָמַד בְּדִין וּמֵת קָדָם שֶׁיִּקְצָצוּ דָּמָיו וַיֵּאמְרוּ הַדִּינָיִן כִּמָּה יִשְׁוֶה אֵין הַיּוֹרְשִׁין חִיבִין לְתַן. וְאִם קָצְבוּ דָּמָיו וְאַחַר כֵּן מֵת יִתְּנוּ הַיּוֹרְשִׁין:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ב ה"א

הָאוֹמֵר עֶרְךָ יָדִי • אוֹ עֶרְךָ עֵינַי אוֹ רַגְלֵי עָלִי אוֹ שֶׁאָמַר עֶרְךָ יָד זֶה אוֹ עֵינָיו עָלִי לֹא אָמַר כָּלוּם. עֶרְךָ לְבִי אוֹ כְּבִדִי עָלִי אוֹ עֶרְךָ לְבוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי אוֹ כְּבִדּוֹ עָלִי נוֹתֵן עֶרְךָ כָּלוּ.

פ. כסף משנה: האומר ערכי עלי וכו'. משנה פרק רביעי דערכין (דף כ') האומר ערכי עלי ומת יתנו היורשים דמי עלי ומת לא יתנו היורשים שאין דמים למתים ובגמרא אמר ערכי עלי ומת יתנו היורשים שמע מינה מלוה על פה גובה מן היורשים שאני הכא דמלוה הכתובה בתורה היא שמע מינה מלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא הכא במאי עסקינן כשעמד בדין דכוותה גבי דמי עלי שעמד בדין אמאי לא יתנו היורשים דמי עלי מחוסר אומדנא ערכי עלי לא מיחסר ולא כלום: כתב הראב"ד א"א עמידה בדין שהוזכרה בגמרא וכו'. וי"ל לדעת רבינו דאף על גב דהכא לא אוקימנא משעמד בדין אלא כי היכי דלא נשמע מינה דמלוה על פה גובה מן היורשים מכל מקום כיון דחזינן דבמתניתין דלקמן מוקי גמרא בשעמד בדין כמו שאכתוב בסמוך משמע דבלאו הכי קים ליה לגמרא דאם לא עמד בדין פטורים וע"כ היינו מדכתיב והעמידו לפני הכהן והעריך אותו הכהן:

צ. כסף משנה: האומר ערך ידי וכו'. משנה פרק רביעי דערכין (דף כ') ערך ידי וערך רגלי עלי לא אמר כלום ערך ראשי וערך כבדי עלי נותן ערך כולו זה הכלל דבר שהנשמה תלויה בו נותן ערך כולו:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

וְכֵן כָּל אֵיבָר שֶׁאֵם יִנָּטֵל מִן הַחֵי יָמוֹת אִם אָמַר עָרְכוּ
עָלַי נוֹתֵן עֶרְךָ כָּלוֹ:

עין משפט ד הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ב ה"ב

אָמַר חֲצִי עֶרְכִי עָלַי ק נוֹתֵן חֲצִי עָרְכוּ. עֶרְךָ חֲצִי עָלַי נוֹתֵן
עֶרְךָ כָּלוֹ שְׂאֵי אֶפְשָׁר שֶׁיִּנָּטֵל חֲצִיו וַיִּחֲיָה:

עין משפט ה הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ב ה"ד

הָאוֹמֵר דְּמִי רֵאשִׁי אוֹ כְּבִדִי עָלַי י אוֹ דְּמִי רֵאשִׁי שֶׁל פְּלוֹנִי
עָלַי אוֹ לְבוֹ אוֹ כְּבִדּוֹ עָלַי נוֹתֵן דְּמִי כָּלוֹ. וְכֵן הָאוֹמֵר דְּמִי
חֲצִי עָלַי נוֹתֵן דְּמִי כָּלוֹ. אֲבָל הָאוֹמֵר חֲצִי דְּמִי עָלַי נוֹתֵן
חֲצִי דְּמִיו:

עין משפט ו.ז. הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א ה"א

וּמָה בֵּין עֶרְכִין לְדָמִים. ש שְׁעֶרְכִין קְצוּבִין מִן הַתּוֹרָה
וְהַדָּמִים אֵינָן קְצוּבִין. וְכֵן הָאוֹמֵר עֶרְךָ פְּלוֹנִי עָלַי וּמָת

ק. כסף משנה: אמר חצי ערכי עלי וכו'. גם זה משנה שם:
ר. כסף משנה: האומר דמי ראשי או כבדי עלי וכו' עד נותן חצי דמיו. גם זה משנה שם:

ש. כסף משנה: ומה בין ערכין לדמים וכו'. פשוט הוא. ומ"ש וכן האומר ערך פלוני עלי ומת וכו'. משנה בפרק רביעי דערכין האומר ערכו של פלוני עלי מת הנודר והנידר יתנו היורשים דמיו של פלוני עלי מת הנודר יתנו היורשים מת הנידר לא יתנו היורשים שאין דמים למתים ובגמרא מת הנודר וכו' מאי ניהו שעמד בדין היינו (הך) סיפא איצטריכא ליה דמיו של פלוני עלי ומת הנודר יתנו היורשים דמהו דתימא כיון דלא אמדוהו לא אשתעבוד נכסי קמ"ל כיון דעמד בדין אשתעבודי אשתעבוד נכסי ואומדנא גלויי מילתא בעלמא הוא, ופירש"י מאי ניהו שעמד בדין כלומר מתני' דקתני יתנו היורשים היכי מיתוקמא בע"כ כשעמד בדין קודם מותו כדאוקמת ברישא ואמאי הדר קתני לה דמהו דתימא אע"פ שעמד בדין נודר קודם מותו הואיל ולא אמדו נידר בחיי נודר לא אשתעבדו נכסי דיתמי. גלוי מילתא בעלמא הוא לגלות מהו חייב הואיל ונידר קיים אמדינן ליה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הַעֹרֵךְ וְהַנְּעֵרֵךְ אַחַר שְׁעָמַד הַנְּעֵרֵךְ בְּדִין חֵיבִין הַיּוֹרְשִׁין לְתֵן. מִת הַנְּעֵרֵךְ קֹדֶם שְׁעָמַד בְּדִין אֵף עַל פִּי שְׁהַמְעֵרִיךְ קָיָם הָרִי זֶה פְּטוֹר. שְׂאִין עֵרֶךְ לְמֵת וְהַנְּעֵרֵךְ צָרִיךְ עֲמִידָה בְּדִין. אָמַר דְּמִי פְּלוֹנִי עָלַי וְעָמַד בְּדִין וּמֵת קֹדֶם שְׂיִקְצָצוּ דְּמִיו הָרִי זֶה פְּטוֹר שְׂאִין דְּמִים לְמֵתִים:

עין משפט ז' הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ד ה"א

מִתְנַדֵּב אָדָם וְנוֹדֵר עוֹלָה וְשְׁלָמִים ^ה וְכָל מִין שְׂיִרְצָה מִחֲמַשָּׁה מִיָּנִי מְנַחֹת הַבָּאִין בְּנֹדֵר וְנִדְבָה. וּמִתְנַדֵּב אוֹ נוֹדֵר מְנַחָה מִמְנַחַת נְסָכִים לְבִדָּה מֵאִי זֶה מִין מְשֻׁלְּשָׁה מִיָּנִי מְנַחֹת נְסָכִים כְּמוֹ שְׂבֵאֲרָנוֹ. וּמִתְנַדֵּב אוֹ נוֹדֵר יֵין בְּפָנָי עֲצָמוֹ אוֹ לְבוֹנָה בְּפָנָי עֲצָמָה אוֹ שֶׁמֶן בְּפָנָי עֲצָמוֹ אוֹ עֲצִים לְמַעַרְכָּה מְפָנִי שֶׁהֵן כְּקָרְבָן שְׂנֵאָמַר (נחמיה יג-לא) 'וּלְקָרְבָן הָעֲצִים':

ת. כסף משנה: מתנדב אדם ונודר עולה ושלמים וכו' כמו שביארנו. בפ"ב ובפרק י"ב מהלכות אלו: ומתנדב או נודר יין בפני עצמו. משנה בס"פ המנחות (דף ק"ד:). ומ"ש או לבונה בפני עצמה. בסיפרא פ"ט. ומ"ש או שמן בפני עצמו. בס"פ המנחות פלוגתא דר"ע ורבי טרפון ופסק כר"ט ובס"פ כל התדיר (זבחים צ"א) במשנה סבר ר"ש כר"ע. ויש לתמוה למה דחה רבינו דבריהם ופסק כר' טרפון וכתב הר"י קורקוס ז"ל דטעמא משום דסתם לן תנא בפרק בתרא דמנחות (דף ק"ז) כרבי טרפון דתנן הרי עלי שמן לא יפחות מלוג וכתב רש"י הך סתמא כרבי טרפון וכיון שכן ה"ל מחלוקת ואחר כך סתם והלכה כסתם גם בפרק אלו מנחות ובפ' כל התדיר סובר כן שמואל עכ"ל ושפתים ישק, ועל הקדמתו אני מוסיף לחזק טעם לפסוק כן דרבי נמי סבור כר"ט דההיא דמתני' הכי איתא הרי עלי שמן לא יפחות מלוג רבי אומר ג' לוגין. ומ"ש או עצים למערכה. בסיפרא פ"ט:

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ד ה"ב

שְׁנַיִם מִתְנַדְבִּין אוּ נוֹדְרִין * קָרְבַּן אֶחָד עוֹלָה אוּ שְׁלָמִים
אֶפְלוּ פִּרְדָּה אַחַת שֶׁל תּוֹרִים אוּ בְּנֵי יוֹנָה מְבִיאִין אוֹתָהּ
בְּשִׁתְּפוֹת. אֲבָל הַמְּנַחָה אֵינָה בָּאָה בְּשִׁתְּפוֹת. וְדַבְּרִים אֵלָיו
הֵן דְּבַרֵי קִבְלָה:

עין משפט ט הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ד ה"ט

הָאוֹמֵר קָרְבַּן מְצָרַע זֶה אוּ - יוֹלֶדֶת זֹו עָלַי. אִם הָיָה אוֹתוֹ
מְצָרַע אוּ הַיּוֹלֶדֶת עֲנִיִּים מְבִיא הַנּוֹדֵר קָרְבַּן עָנִי. וְאִם הָיוּ
עֲשִׂירִים מְבִיא הַנּוֹדֵר קָרְבַּן עֲשִׂיר אֶף עַל פִּי שֶׁהַנּוֹדֵר
עָנִי:

הרמב"ם הל' מחוסרי כפרה פ"ה הי"א

עֲשִׂיר שְׁאֹמֵר קָרְבָּנוֹ שֶׁל מְצָרַע זֶה עָלָיו * וְהַמְצָרַע הָיָה
עָנִי הָרִי זֶה מְבִיא עַל יָדוֹ קָרְבָּנוֹת עֲשִׂיר שְׁהָרִי יַד הַנּוֹדֵר
מְשֻׁגָּת. וְעָנִי שְׁאֹמֵר קָרְבָּנוֹ שֶׁל מְצָרַע זֶה עָלַי וְהָיָה

- א. כסף משנה:** שנים מתנדבים או נודרים וכו' אפילו פרידה אחת אבל המנחה אינה באה בשותפות. משנה וגמרא בס"פ המנחות (דף ק"ד):
- ב. כסף משנה:** האומר קרבן מצורע זה או וכו'. בר"פ השג יד (דף י"ז) תנן עני שהעריך את העשיר נותן ערך עני ועשיר שהעריך את העני נותן ערך עשיר אבל בקרבנות אינו כן הרי שאמר קרבנו של מצורע זה עלי היה מצורע עני מביא קרבן עני עשיר מביא קרבן עשיר ובגמרא היה מצורע עני מביא קרבן עני ואע"ג דמדירו עשיר ואם דל הוא אמר רחמנא ולא דל הוא אמר ר' יצחק כשהיה מדירו עני וכו' אבל מדירו עשיר ה"נ דמייתי בעשירות א"כ מאי אבל בקרבנות אינו כן חדא אמצורע עני ומדירו עני וחדא למעוטי מצורע עשיר ומדירו עני. ולפי זה כשכתב רבינו מביא הנודר קרבן עני היינו דוקא כשהיה הנודר עני אבל אם היה הנודר עשיר מביא קרבן עשיר וכן כתב רבינו בפירוש בסוף הלכות מחוסרי כפרה ולא חשש לפרש כאן לפי שסמך על מ"ש שם:
- ג. כסף משנה:** עשיר שאמר קרבנו של מצורע זה עלי וכו'. משנה וגמרא בפ"ד דערכין (דף י"ז) וצ"ע שם:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

הַמְצַרֵּעַ עֲשִׂיר הָרִי זֶה מְבִיא עַל יָדוֹ קֶרְבָּנוֹת עֲשִׂיר שְׁהָרִי
זֶה הַנּוֹדֵר חַיֵּב בְּקֶרְבָּנוֹת עֲשִׂיר:

דף כ:

עין משפט א הרמב"ם הל' מעישה הקרבנות פי"ד ה"ו

הָאוֹמֵר דְּמֵי שׁוֹר זֶה עָלַי עוֹלָה י וְדָמֵי בֵּית זֶה עָלַי קֶרֶבֶן
וּמֵת הַשׁוֹר וְנִפְל הַבַּיִת חַיֵּב לְשֵׁלֶם. אָמַר הָרִי עָלַי עוֹלָה
עַל מִנַּת שְׁלֹא אֶתְחַיֵּב בְּאַחֲרֵיּוֹתָהּ אֵינּוּ חַיֵּב בְּאַחֲרֵיּוֹתָהּ:

עין משפט ב הרמב"ם הל' מעילה פ"ב ה"ב

כָּל קִדְשֵׁי קִדְשִׁים מוֹעֲלִין בָּהֶן מִשְׁהֶקְדָּשׁוֹ עַד שְׂיִזְרֹק
הַדָּם. נִזְרַק הַדָּם מוֹעֲלִין בָּהֶן בְּדָבָר שֶׁכָּלוּ לְאִשִּׁים עַד
שְׂשִׂיטָרָף וַיֵּצֵא לְבֵית הַדֶּשֶׁן וְאֵין מוֹעֲלִין בְּדָבָר הַנֶּאֱכָל כְּמוֹ
שְׂבֵאֲרָנוֹ:

עין משפט ג הרמב"ם הל' מעילה פי"ד ה"ה

מֵה בֵּין נְדָרִים לְנִדְבוֹת. שֶׁהַנּוֹדֵר אִם הִפְרִישׁ קֶרְבָּנוֹ וְאֶבֶד
אוֹ נִגְנַב חַיֵּב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ עַד שְׂיִקְרִיב כְּמוֹ שֶׁנֶּדֶר. וְהַמְתַּנְדֵּב
וְאוֹמֵר זֹו אִם מֵת אוֹ נִגְנַב אֵינּוּ חַיֵּב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ:

ד. כסף משנה: האומר דמי שור זה עלי עולה וכו'. משנה בערכין ס"פ האומר משקלי (דף כ:): ואמר בגמרא ל"ש אלא דאמר דמי שור זה עלי עולה אבל אמר שור זה עלי עולה כיון דאמר זה ומת אינו חייב באחריותו עלי להביאו קאמר: אמר הרי עלי עולה על מנת שלא אתחייב באחריותה. פשוט בסוף מנחות:
ה. כסף משנה: כל קדשי קדשים מועלים בהם וכו' עד מועלים בו והוא בבית הדשן. משנה בפרק ב' דמעילה (דף ט'):